CYRIL A METOD

Minulosť pozná veľa mien významných osobností a každý národ má v osobitnej úcte tie, ktoré stoja na počiatku jeho dejín. Dve z nich – svätý Cyril a svätý Metod, obohatili životy našich predkov.

5. júla si každoročne pripomíname sviatok svätých Cyrila a Metoda, ktorí prišli na územie Veľkej Moravy v roku 863. O príchod slovanských vierozvestcov žiadal pápeža panovník Rastislav, ktorý chcel, aby Veľká Morava získala politickú aj cirkevnú nezávislosť. Vo svojej žiadosti byzantskému cisárovi Michalovi III. zdôraznil, že potrebuje učiteľa, ktorý rozumie reči tunajšieho ľudu. Ten mu poslal dvoch mníchov, no popri nich aj ďalších múdrych mužov - Klimenta, Savu, Angelára, Nauma, Vavrinca a iných.

Cyril, ešte pred odchodom na misiu, zostavil pre Slovanov písmo, ktoré je dnes známe ako hlaholika. Tá sa považuje za predchodkyňu cyriliky, písma, ktoré dostalo meno práve po sv. Cyrilovi. Do jazyka Slovienov preložili dokonca celú liturgiu a tiež časť Biblie. Bol to výnimočný čin, lebo v tom čase sa pri bohoslužbách používali len tri jazyky: gréčtina, hebrejčina a latinčina.

Solúnski bratia opustili svoju rodnú Zem, aby šírili na Veľkej Morave kresťanstvo a kultúru. Priniesli nám cenný dar – vieru v blízkom jazyku, možnosť chváliť Boha v reči im známej.

KOSTOLY SV. CYRILA A METODA
v okresoch Považská Bystrica, Púchov a Ilava

Mojtín

Kostol začali stavať v roku 1867 a trvalo to sedem rokov. Na ružencovú slávnosť 3. októbra 1874 bol kostol na Mojtíne posvätený a zasvätený slovanským vierozvestcom sv. Cyrilovi a Metodovi. V jeho interiéri sa nachádza oltárny obraz sv. Cyrila a Metoda a obraz Immaculaty od významného slovenského maliara 19. storočia Jozefa Božetecha Klemensa. V budove fary visí od toho istého autora obraz najzaujímavejšieho mojtínskeho rodáka - "cisárskeho večného vojaka" Ladislava Škultétyho - Gábriša.

Ladislav Škultéty - Gábriš sa narodil v Mojtíne 27. júna 1738. Od svojich trinástich rokov, plných 81 rokov pôsobil ako husár v službách štyroch cisárov – Márie Terézie, Jozefa II., Leopolda II. a Františka I. Prežil 22 vojen na 256 bojiskách a vojenská história ho považuje za najstaršieho vojaka sveta.

Svoj žold, ktorý mu prináležal, venoval z lásky k svojmu rodisku na výstavbu kostola a školy v Mojtíne. Historické zdroje hovoria o tom, že do svojej rodnej obce poslal okolo 30-tisíc zlatých.

Ladislav Škultéty – Gábriš zomrel 19. augusta 1831 vo veku 93 rokov v plukovom lazarete v obci Svätý Mikuláš, ktorý je dnes súčasťou mesta Arad v Rumunsku, odkiaľ jeho pozostatky po 182 rokoch od smrti, uložili 27. júna 2013 s vojenskými poctami do rodnej zeme. V roku 2014 bola na mieste posledného odpočinku Ladislava Škultéty – Gábriša posvätená socha, ktorú vyhotovil akad. sochár Mgr. Juraj Brišák.

Dohňany

Základný kameň chrámu bol posvätený v r. 1862. V roku 1865 bol kostol dokončený a v tom istom roku bola v Dohňanoch zriadená i samostatná katolícka farnosť. Výstavba kostola prebiehala v období miléniových osláv príchodu Cyrila a Metoda na naše územie, a tak bol chrám zasvätený svätým bratom zo Solúna.

V kostole sa nachádza oltárny obraz sv. Cyrila a Metoda – olejomaľba od Jozefa Božetecha Klemensa z roku 1863. Pri 1100. výročí príchodu slovanských apoštolov na naše územie dali dohňanskí veriaci preliať poškodený zvon. Na novom zvone je nápis: „Tento zvon bol preliaty na počesť sv. Cyrila a Metoda, patrónov dohňanských.“

Prvým správcom farnosti bol Jozef Bielek, ktorý sa venoval osvetovej práci, prekladateľskej činnosti a publicistike. V časopise Obzor uverejňoval odborné články, v ktorých propagoval moderné poznatky o rastlinnej a živočíšnej výrobe a ovocinárstve. Je autorom biografie o Štefanovi Závodníkovi. Zomrel 28. mája 1898 v Dohňanoch, kde je aj pochovaný.

Horný Moštenec

Plány chrámu vypracoval architekt Hrabačka z Považskej Bystrice. V roku 1948 začali veriaci Horného Moštenca kopať základy kostola a v roku 1950 dokončili hrubú stavbu. Nitriansky biskup Eduard Nécsey povolil v roku 1950 slúžiť omše v novom kostole. Kostol posvätil k úcte slovanských apoštolov sv. Cyrila a Metoda čestný kanonik, považskobystický dekan – farár Štefan Bergendy.

Horná Breznica

S výstavbou kostola sa začalo v roku 1990. Kostol je postavený na mieste, kde kedysi stála cirkevná, neskôr štátna škola. Z čelnej strany pozemku bol veľký betónový kríž s oplotením, postavený v roku 1947. Za ním rástli dve lipy, za ktorými sa vždy na sviatok sv. Cyrila a Metoda slúžievali sväté omše pod holým nebom.

Kameň kostola požehnal pápež Ján Pavol II. 22. apríla 1990 pri návšteve Slovenska vo Vajnoroch. Je uložený pod svätostánkom spoločne s históriou jeho výstavby. Kostol posvätil v roku 1991 nitriansky biskup Ján Chryzostom kardinál Korec a zasvätil ho k úcte sv. Cyrilovi a Metodovi.

KAPLNKY SV. CYRILA A METODA

v okresoch Považská Bystrica, Púchov a Ilava

Kameničany

V júli roku 1968 začali prípravné práce výstavby kaplnky. Starú zvonicu z pôvodného miesta odsunuli a na jej mieste začali kopať nové základy. Kaplnka bola posvätená 5.júla 1969. Svätá omša je v kaplnke slúžená len raz do roka - 5. júla, na sviatok svätého Cyrila a Metoda, ktorým je kaplnka zasvätená.

Bohunice

Bohunice v minulosti nemali kostol - sú filiálkou starej farnosti Pruské. Oproti škole stála prícestná kaplnka Panny Márie. Cesta pri kaplnke bola však príliš úzka, a preto sa kaplnka musela rozobrať. Obyvatelia obce sa rozhodli postaviť novú, priestrannejšiu kaplnku priamo v centre obce a zasvätiť ju slovanským apoštolom sv. Cyrilovi a Metodovi. Výstavba sa realizovala od roku 1941 podľa návrhu trenčianskeho staviteľa Plšku. Kaplnku posvätil 9. júla 1944 pruštiansky farár Dr. Štefan Kalina a odvtedy sa v nej slúži svätá omša raz v roku - v nedeľu na sviatok sv. Cyrila a Metoda.

Cyrilometodská kaplnka v Bohuniciach tvorí súčasť komplexu pôvodného administratívneho centra obce. Priestor pred kaplnkou uzatvára malý parčík. V priečelí kaplnky nad otvoreným prístreškom sa dvíha vežička, ktorá sa v hornej časti zužuje a je zakončená pyramidálnou strieškou. Vo vežičke je umiestnený zvon z pôvodnej prícestnej kaplnky Panny Márie.

